



# KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN (2023) KIRSAL KESİMLERE OLAN TALEBE ETKİSİ

Dr. Leman Albayrak

19 Mayıs Üniversitesi

[eraalbayrakleman@gmail.com](mailto:eraalbayrakleman@gmail.com)

Prof. Dr. Cevdet Yılmaz

19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

[cyilmaz@omu.edu.tr](mailto:cyilmaz@omu.edu.tr)

[www.cevdetyilmaz.com.tr](http://www.cevdetyilmaz.com.tr)



## ÖZET

Yaşanan büyük depremler can ve mal kayıpları yanında birçok sorunu beraberinde getirmekte, hayatta kalanlar için konut ve yerleşim ihtiyacı bu sorunların başında gelmektedir. Depremin büyüklüğüne göre değişmekle birlikte binlerce kişinin saniyeler içinde evsiz ve güçsüz kalması gerek merkezi otorite, gerek yerel yönetimlerin acil çözmesi gereken iş olarak dikkati çekmektedir. Bu sorunun akşamdan sabaha çözülmesinin zorluğu nedeniyle deprem sonrasında büyük bir nüfus hareketliliği ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte göçlerin yönü ve şiddeti kadar, ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik sorunlar da ortaya çıkmakta, bunların çözümü bazen çok uzun zaman almaktadır. Türkiye’de 06.02.2023 tarihinde, Türkiye saati ile 04.17’de ve 13.24’te merkez üssü Pazarcık ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw7,7 ve Mw7,6 büyüklüklerinde iki deprem meydana gelmiştir (AFAD). Bu büyük depremlerde evleri yıkılan veya ağır hasar gören vatandaşların barınabilmesi için; çadır, konteyner, yurt, otel ve sair kamu veya özel sektöre ait alanlarda geçici çözümler sunulmuştur. Mağdur olan vatandaşların bir kısmı ise daha güvenli buldukları yerlere geçici veya kalıcı olarak göç etmişlerdir. Bu çalışmada, Kahramanmaraş depremleri ve başka olası depremler göz önünde bulundurularak, deprem sonrası yerleşim yeri olarak kırsal kesimlere olan talepler ve göçün kırsalın yerel dinamikleri ile etkileşimi incelenmektedir. Bunun için deprem illerinde mağdur olan vatandaşların, depremden sonra nerelere ve niçin göç ettiklerini, köy ve kasabalara olan taleplerini ve bu talepler doğrultusunda yaşanan gelişmeler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma için Hatay’ın İskenderun ve Diyarbakır’ın Kulp ilçesi örnek alan olarak seçilmiştir. Çalışmada; bizzat deprem mağduru olan, depremden sonra yörede yaşayan ve çalışan, başka bir yere göç etmiş olan, köy muhtarları ve nakliye firma sahipleri olmak üzere toplam 14 kişi ile yüz yüze ve telefonla görüşme gerçekleştirilmiştir. Depremle ilgili genel nüfus bilgileri için AFAD ve ilgili nüfus müdürlüklerinin verilerinden yararlanılmıştır.



Elde edilen bulgulara göre; depremden sonraki süreçte barınma başta olmak üzere, eğitim, sağlık ihtiyaçlarından ötürü bir kısım vatandaşlarımız başka bir şehir ve kasabaya yerleşmiştir. Ailelerde, ebeveynlerin bir kısmı işinden ötürü deprem bölgesinde kalırken, eşlerden diğeri çocuklarının eğitimi için başka il ve ilçelere gitmiştir. Katılımcıların göç yönü İskenderun ve Diyarbakır'dan Konya, Aksaray, Ankara ve Mersin illeri yönüne olmuştur. Barınma ve iş için başka olanakların bulunmasına karşın bu yerlerin tercih edilmesinde, deprem riski az olan bölgeler olarak düşünülmesi etkili olmuştur. Köylere dönüşler, kesin dönüş yapanlar ve geçici olarak köyünde yaşayanlar olarak değerlendirilmiştir. Köylere yerleşmek isteyenlerin bir kısmı öncelikle prefabrik ev satın almayı düşünmektedir. İnşaat ve yapı malzemelerindeki fiyat artışı ile birlikte olası bir depremde az etkilenme düşüncesi konut tercihini değiştirmiştir. Kasabalarda yaşamaya devam edenlerin iki ve üç katlı binalarda oturma ve daire satın alma tercihinin arttığı gözlenmiştir. Köylerinde uzun yıllar atıl kalan arazilerde konutlar inşa edilmeye, yerel yönetimlerce buralara alt yapı hizmetleri verilmeye başlanmıştır. Bulgularımıza göre konut bakımından güvenli olan ve gıda üretimi için tarımsal imkânlarla sahip olan kırsal kesimlere talep artmıştır.

Bu sonuçlara göre başta deprem riski bulunan bölgelerdeki kırsal alanlar olmak üzere Türkiye kırsalında atıl durumda olan meskenler ve tarım potansiyeline sahip araziler tespit edilmelidir. Bunlar deprem sonrası yaraların hızla sarılabilmesi ve depremde zarar görenlerin iskânı ve bir an önce normal hayatlarına dönebilmeleri için yeniden planlamaya tabi tutulmalıdır. Olası felaketlerde daha büyük mağduriyetler yaşanmaması için bu alanlardaki mevcut altyapı eksiklikleri tespit edilip giderilmeli, bu çalışmalar yapılırken yeni ihtiyaçlara uygun gerekli tedbirler önceden alınmalıdır.

**Anahtar Kelimeler:** Kahramanmaraş depremi, afetler, kırsala göç, kırsal alanlar

**JEL Sınıflandırması:** S54, R52, P25, R23





For general population information about the earthquake, data from AFAD and related population directorates were utilized. According to the findings, some of our citizens settled in other cities and towns in the period after the earthquake due to their housing, education, and health needs. In the families, while some of the parents stayed in the earthquake zone due to their work, the other spouse travelled to other cities and districts for the education of their children. The migration direction of the participants was from İskenderun and Diyarbakır to Konya, Aksaray, Ankara, and Mersin. Although there are other opportunities for shelter and employment, these places were preferred because they were considered regions with low earthquake risk. We analysed the returns to villages as those who made a final return and those who temporarily settled in their villages. Some of those who want to settle in the villages first consider purchasing prefabricated houses. Along with the price increase in construction and building materials, the idea of being less affected by a possible earthquake has changed the housing preference. We observed that those who continue to live in the towns prefer to live in two and three-story buildings and to buy flats. Houses have started to be built on lands that have been idle for many years in the villages, and local administrations have started to provide infrastructure services to these areas. According to our findings, the demand for rural areas that are safe in terms of housing and have agricultural opportunities for food production has increased. According to these results, idle dwellings and lands with agricultural potential should be identified in rural areas of Turkey, especially in rural areas in earthquake-prone regions. These should be subject to re-planning to quickly heal the wounds after the earthquake and resettle the victims of the earthquake and enable them to return to their normal lives as soon as possible. Existing infrastructure deficiencies in these areas should be identified and eliminated to prevent greater victimization in possible disasters, and necessary measures should be taken in advance in accordance with new needs while carrying out these works.

**Keywords:** Kahramanmaraş earthquakes, natural disasters, rural migration, rural areas

**JEL Classification:** S54, R52, P25, R23



# SUNUM

(Bildiri tam metni henüz yayınlanmadığı için  
aşağıda sadece sunum verilmiştir)



## Sunum planı

- Problem durumu ve amaç
- Kahramanmaraş'ın konumu ve depremselliği
- Coğrafya literatüründe Kahramanmaraş depremleri
- Kahramanmaraş depreminden sonra kırsala göç
- Kasaba ve köylerde barınma, yapılaşma, arazi kullanımı, konut tercihi.

## **Problem:**

- Depremiñ büyüklüğüne göre değişmekle birlikte binlerce kişinin saniyeler içinde evsiz ve güçsüz kalması gerek merkezi otorite, gerek yerel yönetimlerin acil çözmesi gereken iş olarak dikkati çekmektedir.
- Bu sorunun akşamdan sabaha çözülmesinin zorluğu nedeniyle **deprem sonrasında büyük bir nüfus hareketliliği** ortaya çıkmaktadır.
- Bu süreçte **göçlerin yönü ve şiddeti kadar, ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik sorunlar da ortaya çıkmakta**, bunların çözümü bazen çok uzun zaman almaktadır.



## Çalışmanın amacı ve yöntem

- Kahramanmaraş depremleri ve başka olası depremler göz önünde bulundurularak, deprem sonrası yerleşim yeri olarak kırsal kesimlere olan talepler ve göçün kırsalın yerel dinamikleri ile etkileşimini ortaya koymaktır.
- Hatay'ın İskenderun ve Diyarbakır'ın Kulp ilçesi örnek alan olarak seçilmiştir. Çalışmada; bizzat deprem mağduru olan, depremden sonra yörede yaşayan ve çalışan, başka bir yere göç etmiş olan, köy muhtarları ve nakliye firma sahipleri olmak üzere toplam 14 kişi ile yüz yüze ve telefonla görüşme gerçekleştirilmiştir.



«**Deprem** (Seizm), yerkabuğunun ani, az veya çok şiddetle sarsılması olayıdır.

Magma üzerinde yer alan yerkabuğunda iç dinamik âmillerin de etkisiyle sürekli bir değişim içindedir.

Aktivitesi henüz sona ermemiştir. Depremler bu aktivitenin canlılığının bir göstergesidir.»

«Bölge tektoniğinin ana unsurlarından olan Doğu Anadolu ile Ölü Deniz fayları'nın uzun süreli suskunluğunun gelecekte büyük depremler hazırlandığı konusuna dikkat çekilmiştir.» (Biricik, A.S., Korkmaz, H., 2001).

Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 3, Cilt: 1, s. 53-82, İstanbul, 2001

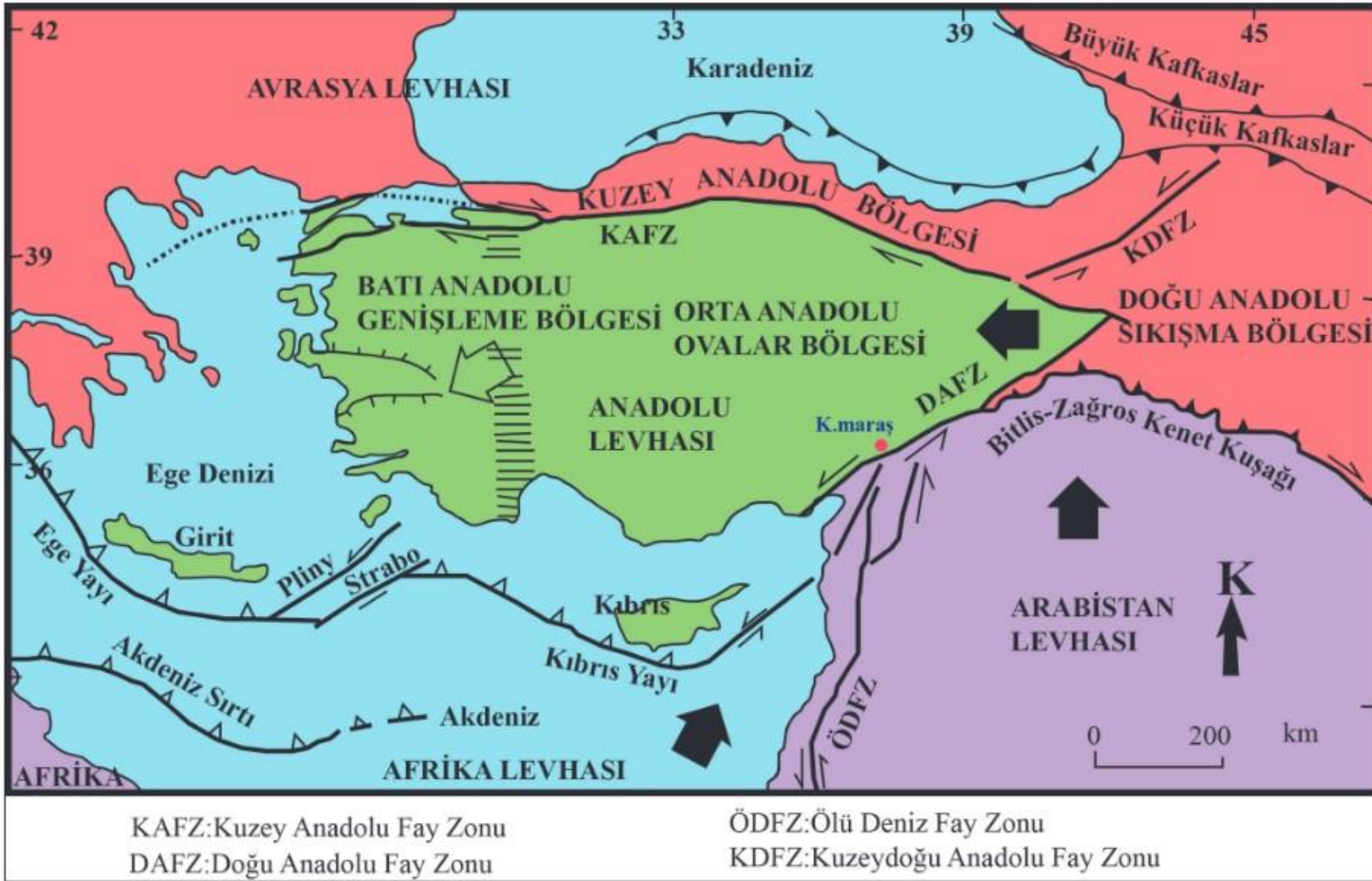
**KAHRAMANMARAŞ'IN DEPREMSELLİĞİ**  
**THE SISMISITY OF KAHRAMANMARAŞ**

Eastern Mediteranean-  
TURKEY

*Prof. Dr. Ali SELÇUK BİRİCİK\**  
*Araş. Gör. Dr. Hüseyin KORKMAZ\*\**

**ÖZET**

*Kahramanmaraş, Türkiye tektoniğinde önemli bir yeri olan Doğu Anadolu ve Ölü Deniz aktif fay zonlarının etkisi altındadır. Bu faylardaki uzun süreli enerji birikimi, sismik olarak yüksek bir potansiyel tehlike oluşturmaktadır. Bu çalışmada, deprem riskinin yüksek olduğu Doğu Anadolu ve Ölü Deniz Fayları'nın tarihsel ve aletsel dönemlerdeki sismik aktiviteleri incelenerek ana segmentleri ve sismik boşlukları ortaya konulmuştur. Gelecekte Kahramanmaraş ve yakın çevresinde olası depremlerin episantr alanları ya da ençok hasar görmesi muhtemel yerler belirlenmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda olası bir depremde Kahramanmaraş'ta yerleşmenin bulunduğu zeminlerin hasar derecesini nasıl etkileyeceği irdelenmiştir.*



“Kahramanmaraş, Arabistan ve Anadolu levhalarının birbirleri ile çarpıştığı kenet zonu üzerinde yer almakta olup, bu özelliği nedeni ile oldukça karmaşık bir jeodinamik evrime sahiptir”

PALUTOĞLU, M., & ŞAŞMAZ, A. (2017). 29 KASIM 1795 KAHRAMANMARAŞ DEPREMİ, GÜNEY TÜRKİYE. Maden Tetkik ve Arama Dergisi, (155), 191-206.

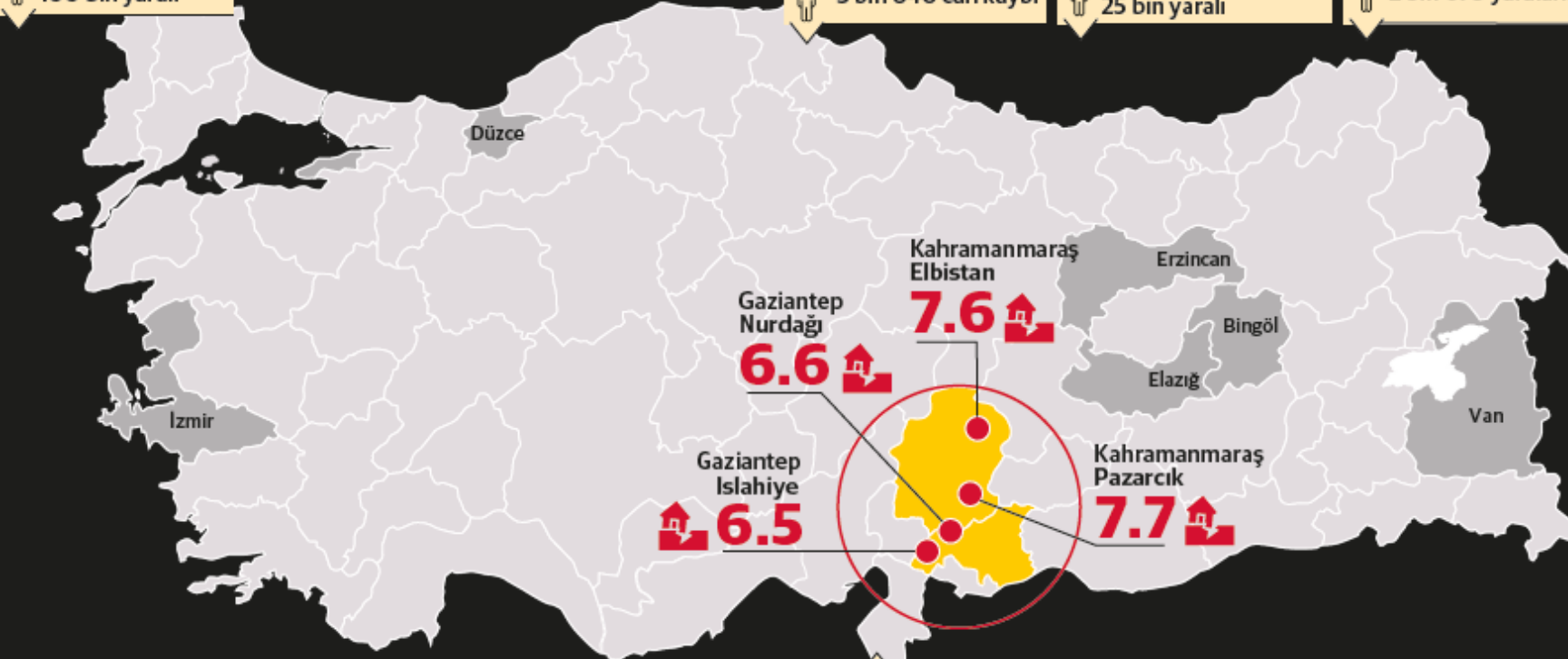
Şekil 1- Türkiye'nin tektonik yapısı (Bozkurt, 2001'den değiştirilerek).

# SON YÜZYILIN İKİ BÜYÜK DEPREMİ DE KAHRAMANMARAŞ'TA AYNI GÜN OLDU



- Merkez üssü Kahramanmaraş Pazarcık olan 7.7 şiddetindeki deprem son 100 yılın en büyük ikinci depremi oldu.
- Aynı gün yine Kahramanmaraş Elbistan'ta meydana gelen 7.6 şiddetindeki deprem ise yine son yüz yılın üçüncü büyük depremi olarak kayıtlara geçti.
- Son 121 yılda şiddeti en yüksek deprem 1939'da Erzincan'da meydana geldi. Bu deprem en fazla can kaybının yaşandığı deprem olarak kayıtlara geçti.

<b>7.9</b> 1939 ERZİNCAN DEPREMİ *27 Aralık 1939 *33 bin can kaybı, 100 bin yaralı	<b>7.7</b> KAHRAMANMARAŞ Pazarcık *6 Şubat 2023	<b>7.6</b> KAHRAMANMARAŞ Elbistan *6 Şubat 2023	<b>7.5</b> 1976 ÇALDIRAN DEPREMİ Van Muradiye *24 Kasım 1976 -3 bin 840 can kaybı	<b>7.4</b> 1999 GÖLCÜK DEPREMİ *17 Ağustos 1999 -18 bin 373 can kaybı, 25 bin yaralı	<b>7.2</b> 1999 DÜZCE DEPREMİ *12 Kasım 1999 894 hayatını kaybetti 2 bin 679 yaralandı
--	--	--	---	--	--



<b>7.2</b> VAN DEPREMİ 23 Ekim 2011 601 can kaybı	<b>6.8</b> 2020 ELAZIĞ DEPREMİ 24 Ocak 2020 41 kişi hayatını kaybetti	<b>6.6</b> 2020 İZMİR SEFERİHİSAR DEPREMİ 30 Ekim 2020 116 kişi hayatını kaybetti, 1034 kişi yaralandı	<b>6.6</b> GAZİANTEP Nurdağı *6 Şubat 2023	<b>6.5</b> GAZİANTEP Islahiye *6 Şubat 2023	<b>6.4</b> BİNGÖL DEPREMİ 1 Mayıs 2003 En az 176 kişi öldü
--	--	--	---	--	---

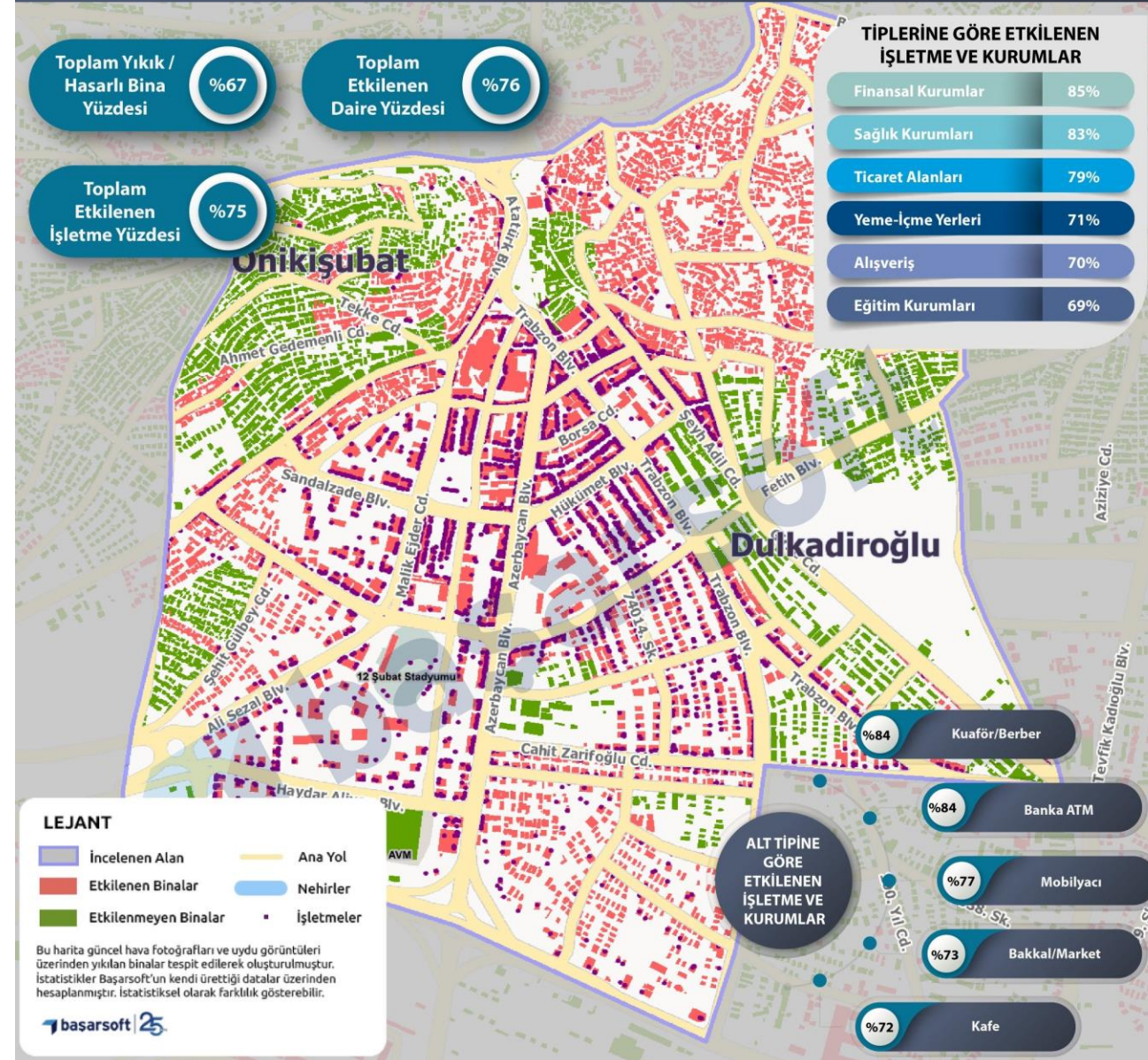
<https://www.dunya.com/gundem/kahramanmaras-depremi-son-yuzyilin-en-buyuk-ikinci-depremi-haberi-685159>

# Kahramanmaraş Depremleri...

Türkiye'de 06.02.2023 tarihinde, Türkiye saati ile 04.17'de ve 13.24'te merkez üssü Pazarcık ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw7,7 ve Mw7,6 büyüklüklerinde iki deprem meydana gelmiştir (AFAD).

- İlk deprem = 200 km kırılma+yırtılma
- İkinci deprem= 100-150 km (Kırılma +yırtılma) (Dr. Ramazan Demirtaş, 27 Mayıs 2023)

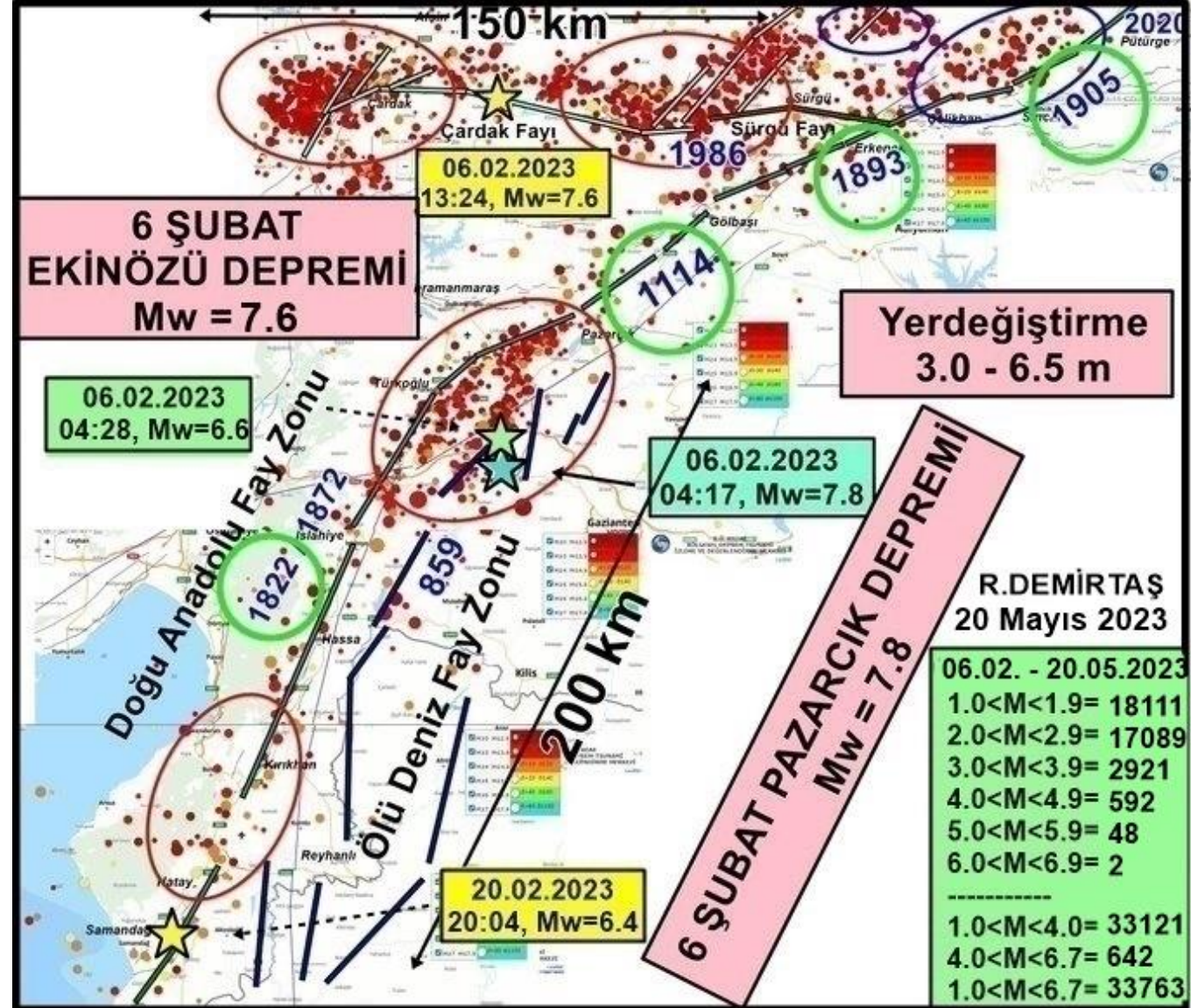
## KAHRAMANMARAŞ MERKEZİ 6 ŞUBAT 2023 DEPREMİ ETKİ HARİTASI



6 Şubat-20 Mayıs 2023 arasını kapsayan 104 günlük dönemde, 6 Şubat 2023 Pazarcık ve Ekinözü depremlerine ( $M_w=7,8$  ve  $M_w=7,6$ ) ait artçı ve tetiklenmiş bağımsız deprem sayıları:

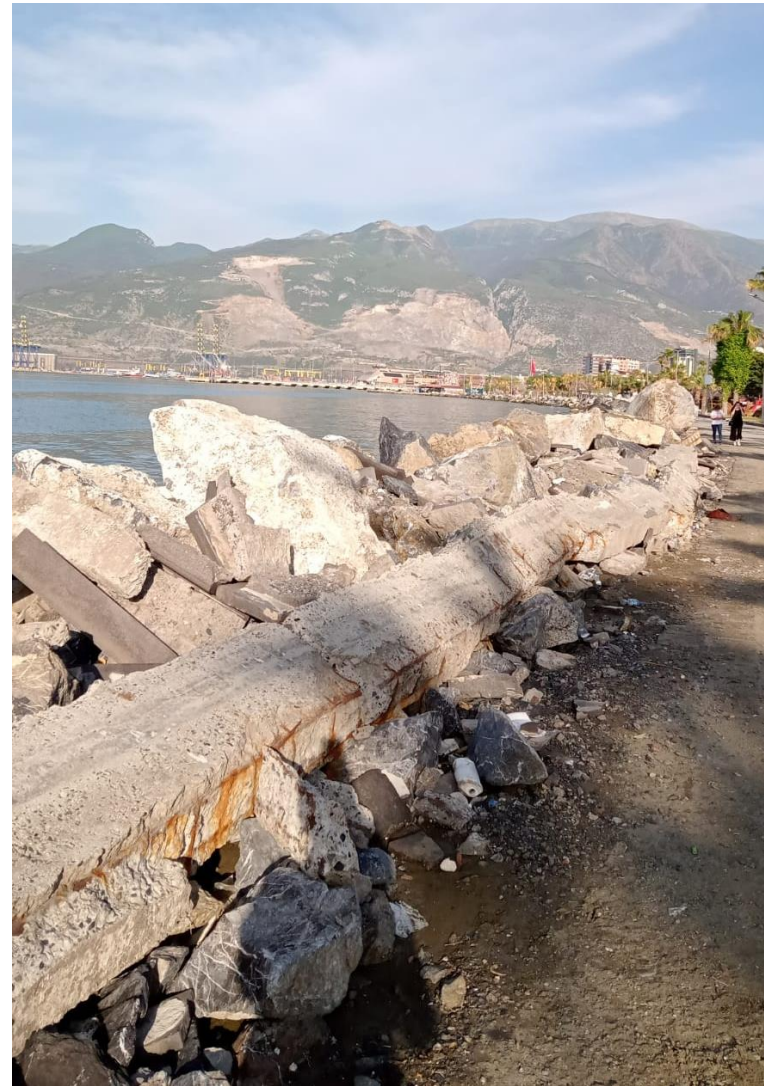
$6.0 < M < 6.7 = 2$   
 $5.0 < M < 6.7 = 50$   
 $4.0 < M < 6.7 = 642$   
 $3.0 < M < 6.7 = 3563$   
 $1.0 < M < 4.0 = 33\ 121$   
 $1.0 < M < 6.7 = 33\ 73$ 'e ulaştı.

Kaynak: Dr. Ramazan Demirtaş, 2023



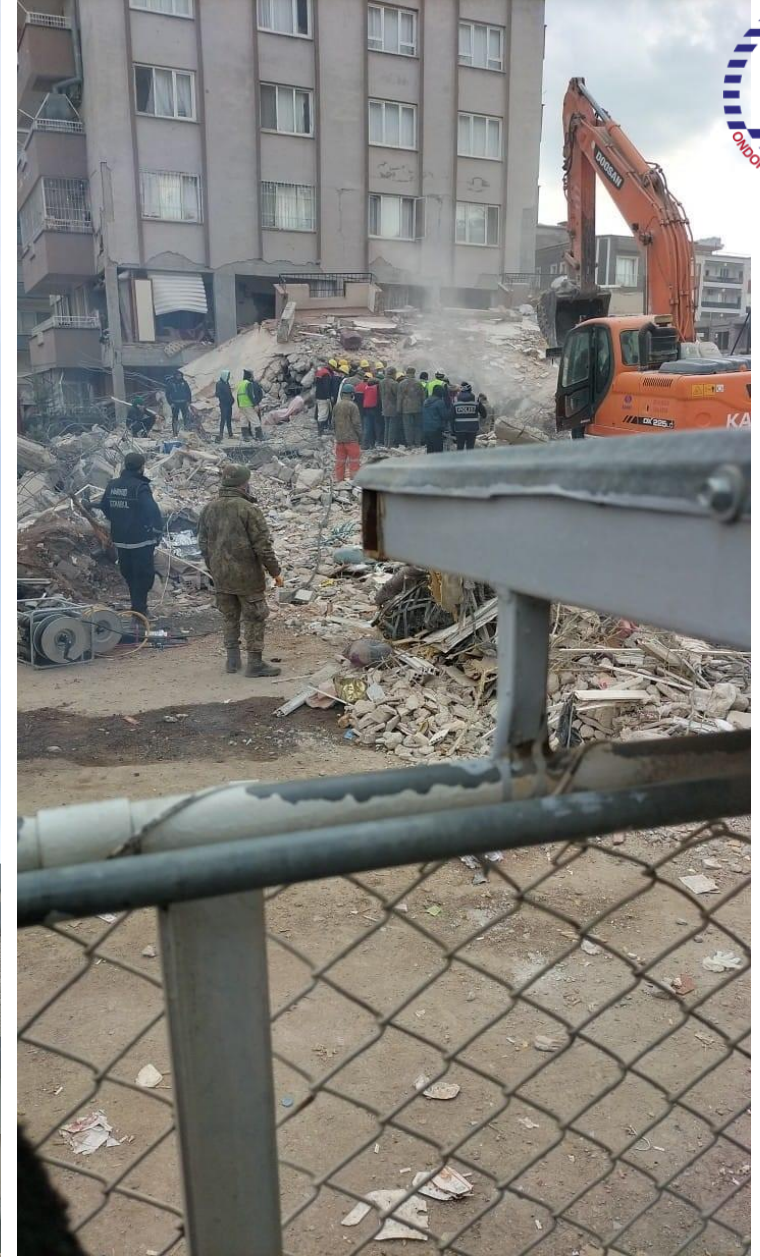


Nurdağı, Kahramanmaraş ve Türkoğlu bölgelerindeki deprem hasarını gösteren harita (NASA, 2023)



Depremden sonra İskenderun ve Kırıkhan'dan görünüm





Depremden sonra İskenderun ve Kırıkhan'dan görünüm

## **Kahramanmaraş Depremleri, barınma sorunu, göç**

Bu büyük depremlerde evleri yıkılan veya ağır hasar gören vatandaşların barınabilmesi için;

Çadır, konteyner, yurt, otel ve sair kamu veya özel sektöre ait alanlarda geçici çözümler sunulmuştur.

Mağdur olan vatandaşların bir kısmı ise daha güvenli buldukları yerlere geçici veya kalıcı olarak göç etmişlerdir.

## **Depremden sonra vatandaşların Diyarbakır şehrinden göç yönü- 1**

Depremden sonraki günlerde yeni bir deprem olma riskine karşın kırsal alanlara ve bölge dışındaki illere göç etmişlerdir. Depremzedeler, kendilerine miras kalmış olan arsa ve evlerin olduğu köy ve ilçeleri tercih etmişlerdir.

Barınabilecekleri evler ve arazileri genelde kırsal alanlarda olduğu için depremden sonra kısa süreliğine kentten kırsal alana yoğun bir göç yaşanmıştır.



## Depremden sonra vatandaşların Diyarbakır şehrinden göç yönü-2

Depremzedelerin birçoğu il dışında bulunan akrabalarının yanına göç edip kısa süre kalınmış ve deprem etkisi azaldığını gördükçe tekrar memleketlerine dönmüşlerdir.

Geri dönenlerin büyük çoğunluğunu memur kesimi ve esnaflar oluşturmaktadır.

İnsanlar evlerindeki eşyalarını ve değerli ziynetlerini alabilmek için geri dönüş yapmışlar daha sonra da evleri az hasarlı olanlar evlerinde yaşamaya başlamışlardır.

## **Kırsal alanlar bir sığınak konumuna gelmiştir:**

**İlçe merkezlerinde yaşayanlar, kırsal alanlardaki arsalarında afet durumunda sığınacakları ilk yer olması bakımından ev yapımına başlamışlardır.**

Diyarbakır Kulp ilçesinden olan müteahhit Sedat Esmer, İlbahar döneminde özellikle kırsal alanlarda ev yapımı için birçok teklif aldığını aktarmıştır. İlçe merkezinde ise inşaatların şu zamanda durduğunu kimsenin ev yapmaya sıcak bakmadığını ifade etmiştir.

Depremden sonra çok katlı apartman ve binalardan uzak durulmaktadır. Ev yapma imkânı olup kırsal alanda arsası olmayanlar da ilçe merkezinde en fazla iki katlı evler yapmak istemektedir.

Binaların bir ve ikinci katlarında oturmak istemekte, deprem olma riskine karşı deprem esnasında kendilerini hemen dışarı atma düşüncesindedirler.

# Depremden sonra köylerde yeni evler inşa edilmeye başlanmıştır.



Depremden sonra yeni yapılan evler ve mevcut evlerin üzerine 2. kat inşa edilmesi.

Diyarbakır, Kulp ilçesi Baloğlu Köyü



Pandemiden sonra, İstanbul'dan taşınıp çiftçilik yapan aileler olmakta ve yeni tesisler inşa edilmektedir.

Böylece deprem ve pandemi sürecinden sonra köylerde yapılaşma artmıştır.

Kulp, Baloğlu Köyü



Depremden sonra, çocuklarının da köyüne gelmesi ile evine 2., 3. katı ekleyen aileler bulunmaktadır.





Diyarbakır, Kulp ilçesi, Koçkar köyü



«İki işaretli yer de köyümüzün girişinde ilçe merkezinden köye gelip buralara yerleşmek isteyen amcazadelerimin yeri»

R. Yatçı, Diyarbakır, Kulp



Yüksek köylerdeki ev inşaatları nedeniyle su ve elektrik ihtiyacı da oluşmakta,

Evlerin su tesisatı yapılırken hortumların yerin altında derinden geçirilerek donmanın engellenmesi, suyun devamlı akışı amaçlanmakta ve bu hatlar nedeniyle araziye müdahale artmaktadır.



Dağlık ve eğimi yüksek olmasından dolayı bazı yerlerde çığ olayı görülmektedir.

Köylere yeni ev yapımında özellikle bu faktör de dikkate alınmakta, güven verici yerler tercih edilmektedir.

## Kırsalda arazi varlığı göçü çeken etkenlerden biridir:

Kahramanmaraşlı depremzede öğretmen Sinan Benli'nin (26) aktardığı bilgilere göre;

Babasının köyde arsaları olmasına rağmen *geçim temini sağlayamayacak kadar küçük* olmasından dolayı **Ankara'ya göç** ederek yerleşme kararı aldıklarını aktardı.

Üzerinden bu korkuyu atlatamayan bir daha bu riski göze alamayanlar da evlerini taşıma kararı almışlardır. Kalıcı olarak yer değiştirenler de kırsal alanlara veya başka şehirlere yerleşmişlerdir. Özellikle kırsal alanlardaki toprakların miras yoluyla bölünmesi ve insanların geçimini sağlayamayacak kadar küçük olmaları insanları kırsal alandan itmiş ve başka illerde yaşamaya sevk etmiştir.

## **Pandemi ile başlayan kırsal alanlarda bağ evi ve müstakil ev yapımı, depremlerle beraber artış göstermiştir.**

Kulp ilçesinden Cüneyt Kaplan'ın (43) aktardığına göre,

Özellikle memur kesiminin kırsal alanda ev yapma ve orada yaşayarak **günübirlik ilçeye gelerek görevlerini icra edip akşam kırsaldaki evlerine** dönmek gibi hayallerinin olduğunu fakat maddi durumları iyi olmadığı için birçok memurun kendini riske atıp şehirlerde yaşamaya devam ettiğini ifade etmiştir.

## **Köylerde ev yapıp yaşayarak çalışma dönemi ilçede geçirilmektedir.**

Yine Şehit Bozkurt İlkokulu müdürü Cihat Yıldırım (41) ile yaptığımız görüşmelerde;

Köyde topraklarının olduğunu ama **miras yoluyla parçalanmasından dolayı** küçük parseller halinde olduğunu bu yüzden de orda **geçimin zor olacağını** dile getirdi.

Fakat, yaşanan pandemi ve depremden sonra ilerde emekli olduktan sonra köyünde yaşayıp tarım ve hayvancılık yapmak istemektedir. Şimdi de ilçedeki evine yatırım yapmayı bıraktığını söyleyip köye biraz daha yatırım yapacağını ve onun gibi birçok akrabasının da aynı düşüncede olduğunu belirtti.

Yine ilerde muhtemel **İstanbul depreminden de etkilenmek istemeyen** dayılarının çocuklarının köyde ev yaparak **Bursa'dan evini köye taşıma kararı** aldıklarını bizlerle paylaştı.

## İlçedeki ev sahipleri, evlerini satarak köye yerleşme kararı almaktadır.

Kulp ilçesinden, Murat Adıgüzel (40) depremden önce apartmanda 4. katta oturduklarını ifade edip, depremden sonra eşini ve çocuklarını alıp köydeki kayınpederinin evine gittiğini ve deprem riski bittikten sonra da eşinin ve çocuklarının psikolojik olarak kendilerini rahat hissetmedikleri gibi sorunlarından dolayı belli bir süre burada kalmaya devam ettiklerini, daha sonra da ilçede ev kiralayarak ailesiyle burada yaşadığını belirtmiştir.

Mevcut dairesini satılığa çıkardığını ve satılması durumunda kendine *ilçenin biraz dışında arazi satın alıp ev yapacağını* dile getirdi.

60 yıl önce köyden ilçeye göç ettiklerini ama bu deprem ve salgınlarla beraber köye gitme isteğinin arttığını, küçük bir ev veya konteyner alabileceğini belirtmektedir.



## **Kırsalda alternatif evler ve araziyi koruma çabaları**

Şehir merkezlerinde yaşayan vatandaşlar depremden sonra ilçe ve köylere kısa süreli göç hareketi başlatmıştır. Köy ve kasabaların illere göre daha güvenilir olduğu düşünülmektedir.

Geçmiş yıllarda kırdan büyükşehirlere göç etmiş maddi durumları iyi olan vatandaşların özellikle pandemiden başlayarak, yaşanan 6 Şubat depremiyle de birlikte köylere geri dönüp onlara alternatif olması için evler inşa etmişlerdir.

Köylerinde arazisi, toprağı olanlar bu yerlerin etrafını tel örgülerle çevreleyerek onu korumaya çalışmaktadır.

## Atıl arazilerin değerlendirilmesi

- Aileler, uzun yıllardır sürülmeyen tarlalarını bu yıl sürüldüğü ve evlerinin yanında küçük bahçelerde kendilerine yetecek kadar bahçe ektikleri görülmektedir.
- Kırsalda görülen en büyük sorun, **geçim kaynaklarının yetersiz** olmasıdır.
- Kırsal alanda en yoğun ilgi şehir merkezine yakın çevre kesimlere olmaktadır.
- Kulp ilçesinin etrafında eskiden maddi değeri olmayan **arsaların değerlendirildiği** görülmektedir.

Örneğin, esnaf Ömer Olca (24) Kulpun çıkışında ev yapılabilir bir **arsayı geleceğe yatırım olarak gördüklerini** ve bu yüzden yüksek bir meblağ ödeyerek aldıklarını ifade etti.

Bununla birlikte, kırsal alanlarda olan insanların eğitim, sağlık, ulaşım gibi imkanları artmış olmasına rağmen, **şehir hayatına alışan vatandaşların köylere uyum sağlamasının güç** olduğu görülmektedir. Vatandaşların birçoğu da komşuluk geleneklerinin kırsal kesimlerde kentlere göre daha fazla olmasından dolayı **kendilerini köy ve kasabalarda daha rahat hissetmektedir.**



## İl merkezinden ilçeye göç ve konut değişimi

Songül Zümrüt (45) depremde sonra Diyarbakır il merkezinden Kulp İlçesi'ne geldiklerini, burada 5'inci katta evlerinin olmasına rağmen kirada birinci katta oturduklarını; depremde sonra eşi İdris Zümrüt'ün esnaf olması dolayısıyla geri döndüğünü kendisinin ve çocuklarının burada kaldığını ifade etti.



## Kentten kırsala ilk kez gelen vatandaşlar ve tercihleri

Daha önce kırsal ile bağı olmayanlar, köy ve kasabalardan çok **ilçeleri tercih** etmişlerdir. Kırsal alanda yaşamayı çok tercih etmeyen vatandaşlar il veya ilçeye yakın kırsal alanlarındaki toprakları almaya sıcak baktığı söylenebilir.

Abdulkerim Işık (62) ve Kadri Işık (65), depremden sonra şehirde doğmuş ve büyümüş **çocuklarının kırsal alanda yaşamayı istemedikleri için** biri Şırnak Cizre'ye, diğeri de Diyarbakır'ın Bismil İlçesi'ne abisinin yanına giderek burada kirada oturmaktadır.

Kırsal alanlara göç edenler de geçimini sağlamak için çocuklarının dışarda çalışmalarını istemekte, kendilerinin de geçimlerine yetecek kadar bahçe ve bir veya birkaç inek alarak kendi evinin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadırlar.

Yine Cihat Yıldırım (41), **bağ bahçe işlerinin zaten geçmişte öğrenildiği için** bilindiğini ama memurluk döneminde bu işlerin çok fazla yapılamadığını ancak **emekli olduktan sonra bu işlere yöneleceğini** ifade etmiştir.

# Katılımınız ve dinlediğiniz için teşekkür ederiz.

«Depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza bir kez daha Allah'tan rahmet diliyoruz».

Dr. Leman Albayrak

19 Mayıs Üniversitesi

[eraalbayrakleman@gmail.com](mailto:eraalbayrakleman@gmail.com)

Prof. Dr. Cevdet Yılmaz

19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

[cyilmaz@omu.edu.tr](mailto:cyilmaz@omu.edu.tr)

[www.cevdetyilmaz.com.tr](http://www.cevdetyilmaz.com.tr)